

DE KRACHT VAN KLEINE BERICHTEN

DE MAROKKAANSE KUS

Zowel docenten als leerlingen houden van afwisselende lessen. De leerlingen willen iets leuks doen terwijl de docent iets nuttigs wil doen. Met kleine berichten is hier een tussenweg in te vinden. Ouderwets knippen levert nieuwerwets leren op!

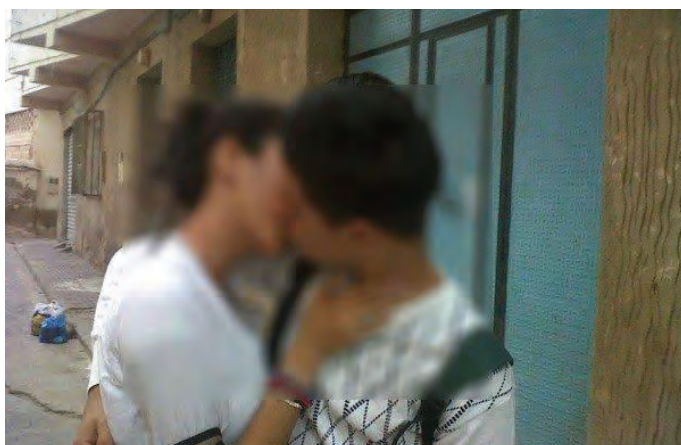
DOUWE VAN DOMSELAAR

In elk dagblad zijn ze te vinden: kleine berichtjes van circa 75 woorden over de meest uiteenlopende onderwerpen. Deze berichten zijn binnen lessen maatschappijleer, maatschappijleer 2 en maatschappijwetenschappen goed te gebruiken. Zo kan het dienen als *energizer* (tijdens een blokkade even iets anders doen, of als er bijvoorbeeld nog tien minuten lestijd is te vullen), maar ook als bron voor vragen die met een behandeld hoofdstuk hebben te maken. Ook kunnen leerlingen met kleine berichten weer even laagdrempelig oefenen met begrijpend lezen en toepassen van lesstof op de praktijk van alledag: het nieuws.

NIEUWSBERICHTEN

Uitknippen, bewaren op domein (Politiek, Criminaliteit, Media, Werk, Multiculturele samenleving en een categorie diverse berichten) en gebruiken als de tijd rijp is. Wekelijks loop ik snel de bewaarde berichtjes door en verzijn er vragen bij die direct op de onderhanden zijnde lesstof terugslaan. De voorbereidingstijd voor de docent is derhalve minimaal. De meeste berichtjes zijn met wat creativiteit vanuit alle maatschappijleerdomeinen te gebruiken.

Lezen, vragen maken en nabespreken kost circa tien minuten lestijd. De ervaring leert dat hoe passender de berichten bij het

De Marokkaanse kus, zoals deze op Facebook is geplaatst

onderwerp in de les zijn, hoe beter de leerlingen ermee aan de slag gaan. Ook leert de ervaring dat ongeveer tien vragen het maximum is. Als voorbeeld wordt een klein berichtje over de *Facebook-zoen* uitgewerkt met enkele vragen vanuit een totaal andere invalshoek.

Marokkaanse tieners vast voor Facebook-zoen

Het posten van een intieme foto op Facebook is twee Marokkaanse tieners van 14 en 15 jaar duur komen te staan. De politie arresteerde de jongen en het meisje omdat ze elkaar op de foto een kus gaven. Toen een krant de afbeelding had afgedrukt, arresteerde de politie het stel wegens 'schending van de openbare zeden'. De zaak leidt in Marokko tot ophef. Sympathisanten voeren actie door zichzelf op de foto te zetten.

(Bron: *Trouw*, 7 oktober 2013)

INVALSHOEK NORMEN EN WAARDEN

1. Leg, met het bovenstaande bericht in gedachte, uit wat wordt bedoeld met 'normen en waarden zijn af

2. hankelijk van tijd, groep en plaats'. Jongeren hebben meestal heel andere waarden en normen dan hun ouders. Hoe noem je de bot sing hierover tussen kinderen en hun ouders?
3. Er bestaan fatsoensnormen (ongeschreven) en geschreven normen (wetsregels). Om welke normen gaat het hier? Leg uit waarom.

INVALSHOEK CRIMINALITEIT

1. De twee tieners zijn gearresteerd. Er is ook een ander woord voor arresteren. Welk woord is dat?
2. Wat is het verschil tussen staande houden, aanhouden en vasthouden? Welke van deze hebben de tieners moeten ondergaan? Leg uit waarom.
3. In Nederland wordt je voor zo'n soort foto zeker niet vervolgd. Dat

is wel het geval als je onzedelikheden toont. Wat is dat precies?

INVALSHOEK (MASSA)MEDIA

1. In hoeverre heb jij de foto's op jouw Facebook-pagina afgeschermd?
2. Plaats je wel eens foto's op je Facebook waar je later toch spijt van hebt?
3. Journalisten mogen in Nederland bijna alles schrijven en tonen. Er is echter een aantal dingen die niet mogen. Welke zijn dat, en welke heeft volgens de Marokkaanse overheid blijkbaar met deze zoen te maken?

Bovengenoemde vragen zijn voorbeelden en kunnen natuurlijk door de docent worden aangepast (en vooral ook uitgebreid)!

Een GroenLinks-kiezer met een bakfiets?
(foto: Bret)

ONDERZOEKSVRAGEN

- Wat is een gezond streefgewicht voor mensen met een gemiddelde lengte?
- Wat is het effect van georganiseerde interculturele ontmoetingen op de sociale cohesie/ participatie in Rotterdam?
- Met welke aanpassingen krijg je als boer te maken bij omschakeling naar een zorgboerderij?
- Wat zijn de kosten van alternatieve behandelingen van vleeskuikens die het dierenwelzijn proberen te verbeteren in vergelijking met de huidige?
- Hoeveel kinderen op een gemiddelde basisschool hebben een leesachterstand?
- Houdt een leesachterstand verband met intelligentietekorten?
- Wat wordt er op dit moment gedaan met kinderen met een leesachterstand?
- Ontstaan er minder leesachterstanden in groep 4 en 5 als we meer aandacht besteden aan het vroegtijdig signaleren en remediëren van leesachterstanden (groep 3 en 4)?
- Wat zijn de voor- en nadelen van spelen op kunstgras?
- Moet je op kunstgras anders trainen dan op echt gras?
- Is het verstandig voor een club in het betaalde voetbal om op kunstgras over te stappen?

de steekproefcalculator op internet om te bepalen hoe groot de steekproef voor je eigen onderzoek moet zijn met een foutmarge van 5 procent?

BEOORDELEN VAN ONDERZOEK

Gebruik een artikel over onderzoek, bijvoorbeeld *Bakfietsen en rolluiken*. Laat leerlingen het onderzoek analyseren op bijvoorbeeld betrouwbaarheid, validiteit, samenhang en causaal verband. Op die manier maken leerlingen zich deze termen echt eigen. Belangrijke check is of leerlingen hebben ontdekt wat de achtergrond van het onderzoeksbureau De Helling is.

Ook zijn oude examenopgaven over onderzoek geschikt om leerlingen te laten zien wat ze precies met deze

onderzoekstermen moeten kunnen. Zo werden hierover in het vwo-examen van 2008 (eerste tijdvak) twee vragen gesteld:

Vraag 12: Leg uit waarom een controlegroep nodig is om vast te kunnen stellen of er waarneembare effecten van de tbs-behandeling zijn.

Vraag 13: Wat wordt er in dit verband met *statistisch significante resultaten* bedoeld?

TOT SLOT

Geef leerlingen een helder stappenplan voor hun eigen onderzoek en bouw controlemomenten in, waarop leerlingen moeten laten zien wat ze hebben gedaan (bijvoorbeeld na stap 5, na stap 8, na stap 9 en na stap 12). Laat leerlingen in een klein logboek alle onderzoekstermen noteren met definities, voorbeelden en vooral ook zaken waar ze extra op moeten letten.

STAPPENPLAN ONDERZOEK

- Kies een onderwerp.
- Formuleer een globale onderzoeksvraag.
- Herleid de variabelen uit je onderzoeksvraag.
- Bedenk indicatoren.
- Formuleer een hypothese.
- Bepaal je onderzoeksmethode.
- Bepaal je onderzoekspopulatie.
- Bepaal hoe je een steekproef gaat trekken.
- Maak een onderzoeksinstrument.
- Trek je steekproef.
- Voer je onderzoek uit (gegevens verzamelen).
- Verwerk je gegevens.
- Trek conclusies: hypothese verwerpen of aannemen.
- Schrijf het onderzoeksverslag.

Noten

- www.youtube.com/watch?v=MN8JYhByVYg.
- Wat is een betrouwbare steekproef? van het wetenschapsprogramma Labyrint (uitgezonden op 25 april 2013 (14:56 minuten): www.uitzendinggemist.nl/afleveringen/1339316.